

Lana Petö Kujundžić*
Ljiljana Vukota**

ČEMU NAS JE PODUČIO PRIKAZ PROBACIJSKOG SUSTAVA U ENGLESKOJ I WALESU

Autorice su kroz povijest probacijske službe i prema sadašnjem pravnom poretku Engleske i Walesa sagledavale pozitivne pomake u smanjenju zatvorske populacije, što nije bilo na štetu sigurnosti građana. U radu se objašnjavaju alternativne sankcije u primjeni kod Engleza i Welšana i sustav procjene počinitelja u odnosu na zatvorski sustav. Središnji je dio rada prikaz korisnosti probacijskog sustava za društvo, počinitelje i zatvorski sustav i mogućnosti uvođenja tog sustava u hrvatski pravni sustav. Autorice zaključuju rad s prijedlogom da se probacijske službe osnuju u sudovima, zatvorskom sustavu i na lokalnoj razini, nakon Twining Light projekta EU, probnog projekta koji je u tijeku u Hrvatskoj.

UVOD

Nakon jednog tjedna,¹ uz iznošenje postignutih rezultata više povjerenika za provjeru, probacijskih službenika, o službi provjere, probacijskoj službi,² unatrag 100 godina na prostorima Engleske i Walesa, obilaska njihove³ jedinice za rad za opće dobro, službe probacije u njihovim prostorima na lokalnoj razini u Birminghamu i pri sudu, uz odlučivanje sudaca i magistrata o kaznenoj sankciji društveno poželjnog reda⁴ kao i o mogućim nalogima kao na primjer rada za opće dobro i uvida u dnevni rad probacije, pokazuje se slika o mogućnostima te službe koja upućuje na to da je probacija kao služba

* Lana Petö Kujundžić, sutkinja za mladež Županijskog suda u Zagrebu, sada na Vrhovnom sudu RH

** Liljana Vukota, psihologinja Zatvora u Zagrebu

¹ TIEX Study visit on probation services on 20/10/2008-24/10/2008, European Commission

² National Probatio Service (NPS)

³ U obilasku su bili suci Županijskog suda u Zagrebu Vinko Mioč, sada predsjednik Općinskog kaznenog suda, Koraljka Bumči i Lana Petö Kujundžić, sada na Vrhovnom sudu RH, sudac Općinskog kaznenog suda Tomislav Tomašić, predsjednik odjela za mladež, Ljiljana Vukota, psihologinja Zatvora u Zagrebu i Zdenka Kokić Puce, pravnica Ministarstva pravosuđa, Odsjeka za izvršenje kaznenih sankcija.

⁴ The Community Order and its Requirements

vrlo važna pri odlučivanju o pritvoru, sankciji počinitelju kaznenog djela ili prekršaja, primjernim uvjetima sigurnosti u zatvorima, o uvjetnom otpustu iz zatvora i praćenju osuđenika nakon izdržane kazne, a sve prema procjeni rizika za počinjenje novog kaznenog djela.

POVIJEST PROBACIJSKOG SUSTAVA U ENGLESKOJ I WALESU

Probacijski sustav u Engleskoj i Walesu, uz dugogodišnju tradiciju, izobrazbu kadrova i dnevnu primjenu OASys-a, pridonosi da se s obzirom na izvještaj i procjenu razine rizika mogu donositi sigurnije odluke od strane sudova i upravitelja zatvora koje će imati za podlogu izvješće koje sadržava vrlo vjerojatnu procjenu rizika za pojedinu osobu hoće li ponovo počiniti kazneno djelo.

Probacijski sustav u Engleskoj je državni sustav od 2000., i to kao menadžment probacijske i zatvorske službe zajedno. Naime, probacijski povjerenik je specijalizirana osoba s dvogodišnjom izobrazbom za probacijskog službenika koji uz znanja socijalnog radnika ima znanja o psihologiji, psihijatriji, pravu i penologiji, uz praktičan rad u probacijskoj službi.

Povijesno gledajući, na području Engleske i Walesa prva osoba koja je povezana s današnjim sustavom je Frederic Reiner, koji je 1876. donirao 25 centi policiji Londona i sudovima jer je bio uvjeren da nema potrebe da se okrivljenici šalju u zatvor zato što su kaznena djela počinili pod utjecajem alkohola, već da ih se pošalje u crkvene sustave. U Birminghamu je Cadbury - kveker, poznata osoba koja je pridonijela da se zaposle prvi probacijski službenici, i to 1907. dva službenika koji su po profesiji prije bili policajci. Prvi je Zakon o probacijskoj službi iz 1907., a 1913. zatvorska se populacija prepolovljuje.

Sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća ponovo raste broj zatvorenika i tada se počinje uvoditi sankcija društvenog reda s pojedinim nalogima koji mogu biti i afirmativni nalozi, ali i zabrane. Godine 2000. u Engleskoj i Walesu probacija je služba u koju se ulazi postavljanjem od vlade, državnog aparata, a od 2004. zajednički je rad probacijske i zatvorske službe.

Alternativne sankcije u Engleskoj i Walesu prolaze provjeru javnosti. Strah od kriminala, iako statistički broj kriminalnih djela pada, potiče očekivanja javnosti od sigurnosti postupanja s počiniteljem, koji će ako se ne ponaša po pravilima probacijske službe, odmah biti vraćen u zatvor. Takve alternativne sankcije trebale bi smanjiti zatvorsku populaciju. Kroz taj sustav povezuje se zaštita javnosti i rehabilitacija počinitelja jer se rizik procjenjuje i prijedlog se rukovodi tim rizikom.

U Engleskoj se osuđenik može pustiti na uvjetni otpust nakon izdržane polovine vremenske kazne na koju je osuđen. Do nekoliko⁵ godina unatrag

⁵ Criminal justice ACT 2003.

uobičajeno je puštanje na uvjetni otpust nakon dvije trećine izdržane kazne. Danas, na primjer, za kaznu zatvora od 12 mjeseci osuđenik izlazi nakon 6 mjeseci na uvjetni otpust i tu počinje posao probacijske službe.

Postupovno kazneno prvo Engleske omogućuje sucu da se odlučuje o pritvaranju u roku od 24 sata od uhićenja ili da se prvi put privodi sudu od otkrivanja tko je mogući počinitelj kaznenog djela i ako državni odvjetnik podigne optužbu. U roku od 7 dana predmet se može okončati. Ako okrivljenik prizna krivnju, donosi se presuda. Barem pola postupaka završava priznanjem krivnje jer je tada kazna manja za trećinu. Međutim, 80% kaznenih predmeta završi u roku 6 tjedana. Uglavnom su magistrati⁶ – niži sudovi – nadležni za 95% kaznenih djela, a samo teška kaznena djela dolaze pred kraljevski sud.

Probacijska služba omogućuje sudovima da dobiju podatke o okrivljeniku i da na temelju takvih podataka odluče je li potrebno primijeniti pritvor, kućni pritvor ili mjeru opreza. Izvještaji koji se donose prije odlučivanja suda o pritvoru mogu biti žurni, tijekom istog dana kad su zatraženi, ili sljedeći dan od dana traženja, a izvještaji koji se traže zbog odluke o kaznenoj sankciji standardni su izvještaji koji se kompletiraju za najkasnije tri tjedna.

ALTERNATIVNE SANKCIJE

Prema novom Kaznenom zakonu iz 2003., u Engleskoj je moguće izreći kaznenu sankciju društveno poželjnog reda⁷ uz 12 različitih naloga. Svaka izrečena sankcija mora imati barem jedan od 12 naloga koji moraju odgovarati djelu koje je počinjeno, počinitelju i njegovu vjerskom opredjeljenju, zaposlenosti i školovanju, da ih ne ometa, a sve zato da se ograniči sloboda okrivljeniku i kao svrha kaznene sankcije zbog počinjenja određenog kaznenog djela kako ne bi nastavio s činjenjem takvih djela. Kršenje društveno poželjnog reda dovodi sud u položaj da izmijeni nalog u neki teži, ukine nalog i osudi okrivljenika kao da ga prvi put sudi ili, iako prekršaj nije bio kažnjiv kaznom

⁶ <http://www.hmccourts-service.gov.uk/infoabout/magistrates/index.htm> Magistrates and Magistrates' Courts.

Predmeti na prvostupanjskom sudu, magistratskom sudu, najčešće se odlučuju u vijeću od tri suca koje imenuje kruna. Ti suci nemaju pravnu naobrazbu i različitih su profesija. Magistrati su neplaćeni mirovni suci koji postoje već 600 godina. Njima pomaže pravno obrazovani sudski savjetnik. Oni imaju pravo na troškove izgubljene zarade i na troškove prijevoza, a podliježu stalnoj izobrazbi. Magistrati mogu izreći kaznu zatvora do 6 mjeseci ili 12 mjeseci zatvora zamijeniti alternativnom sankcijom. Uz neplaćene mirovne suce u prvostupanjskim sudovima sude i suci profesionalci koji sude kao suci pojedinci, a moraju imati najmanje sedam godina iskustva kao odvjetnici i dvije godine iskustva zamjenika suca. Oni sude za teža kaznena djela, kao npr. za ozbiljne prijevare, donose odluke o ekstradiciji ili o priznavanju statusa izbjeglice.

⁷ Community Order with a range of 12 possible Requirements.

zatvora, ako osuđenik u više navrata ne izvrši nalog, zbog neizvršenja naloga može ga staviti u zatvor od najviše 52 tjedna.

Ti su nalozi:

1. rad za opće dobro (od 40 do 300 sati u roku 12 mjeseci),
2. obavljanje neke aktivnosti (dan u centru, usavršavanje ili kratak tečaj osposobljavanja i slično),
3. uključivanje u individualne i grupne tretmane (tretmane za opće počinitelje, zbog nasilja, počinitelje seksualnih delikata, obiteljskog nasilja ili zlouporaba stvari),
4. tretman protiv zlouporabe alkohola,
5. zabrane određenih aktivnosti,
6. zabrane posjećivanja određenih mjesta,
7. redarstveni sat,
8. privremeni boravak u hostelu ili na određenoj adresi,
9. tretman u zdravstvenoj ustanovi radi psihijatrijskog liječenja ili psihološke pomoći,
10. tretman protiv zlouporabe droge ili ovisnosti o drogi,
11. tretman alkoholičara,
12. nadzor, supervizija,
13. za mlade od 18 do 24 godine obveza javljanja u centar.

Sud može izreći za određena kaznena djela (pri osudi do 12 mjeseci zatvora) društveno poželjni red s određenim nalogom, ali može i uvjetovati da poštuje određeni nalog, jer ako ga ne izvrši, nalog se može izmijeniti ili se uvjetna osuda opoziva i osuđenik se šalje u zatvor.

Nalogom da se okrivljenik uključi u različite tretmane u Engleskoj izvršenja su moguća kroz različite programe koji postoje u zajednici, od vladinog do nevladinog sektora, a to su osmišljeni programi: promisli prvo, program za žene, kontrola ljutnje i učenje na susprezanje (mirnoću), grupa za počinitelje seksualnih kaznenih djela, grupa za počinitelje seksualnih kaznenih djela putem računala, program za počinitelje prometnih delikata zbog vožnje pod utjecajem alkohola, program za počinitelje kaznenih djela pod utjecajem različitih supstancija i program za uključivanje obiteljskih nasilnika.

Programi u zajednici uče počinitelja kaznenog djela da razmišlja o posljedicama prije nego ponovo počini kazneno djelo, uče ga novim vještinama, drukčijem ponašanju, prihvaćanju savjeta, ostvarivanju prijateljstva, kontroli i promijenjenom ponašanju. Sustav se osniva na vjeri u mogućnost promjene ljudi.

Akreditirane programe koji se provode u Engleskoj i Walesu verificiralo je posebno stručno tijelo. Riječ je o suvremenim programima utemeljenim na kognitivno bihevioralnom pristupu. Većina akreditiranih programa za rad sa specifičnim skupinama polazi od kognitivno bihevioralnog pristupa da je

neprikladno, disfunkcionalno ponašanje naučeno i da se učenjem mogu naučiti nova, socijalno funkcionalna ponašanja.

Osim što imaju razvijene programe i instrumentarij, svi su poslovi povezani u sustav koji funkcionira na nekoliko razina. Sve izgleda vrlo koordinirano, no ne i savršeno. Ima dosta opoziva uvjetnih osuda i vraćanja osuđenika u zatvor nakon uvjetnog otpusta, a djelovanje na smanjenje zatvorske populacije ili zaustavljanje njezina rasta je ograničeno.

Nacionalni probacijski sustav pokušava odgovoriti programima na trenutna kretanja u društvu. Tako je jedan od novijih programa koji se provodi *Gangs and Guns* odgovor na rastući problem bandi i njihovih međusobnih obračuna u kojima stradaju vrlo mladi ljudi članovi bandi.

U sklopu provođenja mjera u zajednici i naloga koji se uz sankciju mogu izreći, osnovani su centri u zajednici i, što je vrlo zanimljivo, hosteli za privremeni smještaj počinitelja koji nemaju stalni smještaj ili je njihov stalni smještaj rizičan za ponavljanje kaznenih djela ili postoji bojazan da će uznemirivati i ugrožavati žrtve. Boravak u hostelima podliježe vrlo strogim pravilima koja se ne smiju prekršiti, a ako se prekrše, slijedi opoziv. U hostelima se često kao nalog provodi tzv. policijski sat, odnosno pojedinim počiniteljima ograničava se vrijeme kad mogu napustiti hostel i boraviti izvan njega.

SUSTAV PROCJENE POČINITELJA

OASys⁸ je alat osmišljen da procjenjuje sve faktora koji su se pokazali poticajnim za predviđanje rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela i rizika od nanošenja ozbiljne štete pojedincu i druge vrste rizika. Instrument se temelji na znanstvenim istraživanjima i analizi sad već oko milijun primijenjenih OASys-a. Na ogromnom uzorku provjeravana je njegova valjanost, pouzdanost i predvidljivost. OASys je utemeljen na prikupljanju određene količine specifičnih podataka koji su dostatni da se procijene oni rizični faktori i potrebe koji su bitni za procjenu. Riječ je o statičkim faktorima koji imaju oko 60% udjela u predvidljivosti rizika od kriminalnog recidiva i rizika od nanošenja ozbiljne štete. Te dvije osi instalirane su kako bi se naglasilo da su neki počinitelji vrlo rizični za povrat (npr. krađe), no oni nisu visokorizični na nanošenje ozbiljne štete nekoj osobi. Za razliku od njih, npr. počinitelji kaznenih djela seksualne prirode počinjenih na štetu djece vrlo su rizični upravo za nanošenje ozbiljne štete drugoj osobi, u ovom slučaju djeci. Osim statičkih, OASys donosi procjenu rizičnosti na dinamičnim faktorima. OASys ukupno ima 12 odjeljaka s različitim brojem čestica za procjenu rizika od ponovne

⁸ Offender Assessment System.

osude i dodatke za procjenu rizika od ozbiljne štete, rizika za pojedinca i druge rizike. Također sadržava i poglavlje za nadzor i planiranje kazne.

Za primjenu OASys-a moraju biti dostupni svi podaci o prijašnjim osudama, kaznenim prijavama, prekršajima i svim intervencijama policije i socijalnih službi, uz obavljene strukturirane intervjue s počiniteljem, s time što ispitivač na pojedinim stavkama mora učiniti svoju prosudbu. Stoga je važno da su ispitivači educirani za njegovu primjenu. Ipak, to u našem slučaju nikako ne bi smio biti problem s obzirom na obrazovni profil sadašnjih povjerenika, a vjerojatno i budućih probacijskih službenika, koji su svi u najvećem broju socijalni pedagozi, socijalni radnici, psiholozi i u manjem broju druge struke.

U Engleskoj se OASys upotrebljava u elektroničkoj verziji, a težina pojedinih stavki ocjenjuje se prema udjelu koji ima na predviđanje. U Hrvatskoj će trebati nekoliko godina primjene OASys-a i praćenja počinitelja da bi se formirale hrvatske norme i utvrdilo kako taj instrument funkcionira na hrvatskoj populaciji te koje su stavke i u kolikoj mjeri procjenjive u nas. Međutim, da bi se izradio plan kazne⁹ koji će obuhvatiti rizične potrebe i predvidjeti programe, potrebno je prethodno pribaviti sve potrebne podatke za procjenu. Engleski sustav za procjenu počinitelja kaznenih djela ušao je u drugu generaciju. OASys 1 ima svoju drugu verziju OASys 2. Znanost mora biti uključena od početka u ovaj projekt kako bi se omogućilo njegovo praćenje.

ZATVORSKI SUSTAV

U Engleskoj i Walesu ima 139 zatvora i 83.399 zatvorenika, od toga 4.392 žene. Ukupan kapacitet je 84.022 u zatvorima i 400 u policiji i ćelijama pri sudu. Prije točno godinu dana zatvorska je populacija iznosila 81.533, što znači da je broj zatvorenika u porastu. Zadnjih 10 godina narasla je za 25.000. Najviše je porastao broj starijih od 60 godina, stranaca, doživotno osuđenih, žena i maloljetnika. Unatrag godinu dana više od pola zatvora u Engleskoj i Walesu bilo je prenapučeno i oko 16.000 zatvorenika imalo je još jednu osobu u istoj sobi, u ćeliji napravljenj za jednog zatvorenika. Prema sigurnosti postoje četiri kategorije zatvorenika: kategorija A - zatvorenici kojih bi bijeg bio iznimno opasan za sigurnost javnosti, policije, države; kategorija B - zatvorenici kojima nisu nužni uvjeti najvišeg stupnja sigurnosti, ali bijeg je za njih vrlo težak; C - zatvorenici kojima se ne može pokloniti povjerenje za boravak u otvorenim uvjetima, ali koji nemaju kapaciteta i želje za bijegom; D - zatvorenici koji nisu rizični i kojima se može pokloniti povjerenje za otvorene uvjete. Npr. ako je netko osuđen na kaznu 12 mjeseci do četiri godine, sigurnosna

⁹ SMART.

kategorija će se preispitivati svakih 6 mjeseci i može se promijeniti na manje rizičnu, ali ako pokušava bijeg ili nešto slično, dignut će se na višu kategoriju glede rizičnosti. Ako je kazne duža od četiri godine, kategorija se preispituje jednom godišnje. Dvije su vrste zatvora: lokalni (za one zadržane u pritvoru prije i nakon presude, ovdje se obavlja inicijalna procjena prije premještanja u drugi zatvor ili ustanovu za mladež), zatvori s obukom (mogu biti otvoreni i zatvoreni; u njima se provode različiti tečajevi i stručno osposobljavanje za različita zanimanja), institucija za mlade počinitelje (za mlade između 15 i 21 godine) i zatvori visokog stupnja sigurnosti u kojima izdržavaju kaznu zatvorenici iz kategorije A ili B.

KORIST ZA DRUŠTVO, POČINITELJE I ZATVORE

Probacijski službenici i službe nalaze se pri sudovima i u zatvorima. Dobar dio posla koji obavlja hrvatsko tretmansko osoblje u zatvorima ili ne obavlja nitko, u zatvorima u Engleskoj obavljaju probacijski službenici: kontakti s obitelji počinitelja, kontakti sa žrtvama kaznenih djela, davanje mišljenja u svezi s uvjetnim otpustom, organizacija poslijepenalnog prihvata te nadzor, praćenje i nastavak tretmana u akreditiranim programima tijekom uvjetnog otpusta.

U Hrvatskoj tretmansko osoblje u zatvorima moglo bi se daleko više posvetiti provođenju programa prilagođenih potrebama i rizicima zatvorenika kad bi dio posla preuzela probacijska služba. Vjerojatno je da će sankcije u zajednici biti jeftinije za društvo i porezne obveznike, no za to je potrebno izgraditi efikasan sustav u kojemu će manji broj profesionalaca provoditi veći broj sankcija. Oni koji će sigurno biti na dobitku jesu sami počinitelji i njihove obitelji.

Negativni učinci izdržavanja kazne ne pogađaju jednako cijelu zatvorsku populaciju, njime su najviše pogođeni prvi put osuđeni i osuđeni na kratke kazne naročito u početku izdržavanja. "Kolateralna kazna" događa se često uz lišenje slobode, na socijalnom planu kao gubitak posla, raspad obitelji i stigmatizacija, a na psihološkom planu kao osjećaj nesigurnosti, apatije, sniženje praga vlastitog mišljenja o sebi, identificiranje s modelima kriminalnog ponašanja i karijere, čime se potiče upravo suprotno – razvija se negativni identitet i pojačava netrpeljiv odnos prema zajednici koja ga je "spremila" u zatvor. To ne znači da u većini slučajeva oni koji su u zatvoru i ne trebaju biti u zatvoru, već se to odnosi na kratke kazne i one zatvorenike koji po svojim obilježjima imaju kapacitet ostvariti rehabilitaciju i "pomirenje sa žrtvom" ne napuštajući svoje socijalno okruženje.

Korist bi također mogla biti u organiziranju kompatibilnih programa tretmana u zatvorima i u probacijskim centrima. Ako je počinitelj seksualnog de-

likta uključen u tretman i otpušta se uz uvjet, može ga se obvezati na nastavak tretmana u okviru akreditiranog programa u probaciji koji se provodi i prema onima koji imaju sankciju u zajednici. Mogućnost nastavka tih programa i kvalitetnog nadzora za vrijeme uvjeta mogla bi potaknuti značajniju primjenu tog instituta koji je u funkciji rehabilitacijskog modela. To bi svakako bilo u suglasju s Preporukom (2000) 22 Vijeća Europe. Uvođenje probacije vjerojatno neće ni smanjiti ni zaustaviti rast zatvorske populacije, no moglo bi smanjiti pritvorsku populaciju (koja je sad oko 30% sveukupnog broja zatvorske populacije) i smanjiti kratke zatvorske kazne te povećati mogućnosti za provođenje resocijalizacije u zajednici za uvjetno otpuštene.

Primjer: na sudu se okrivljeniku izrekne sankcija u zajednici s obvezom tretmana protiv zlouporabe alkohola. Sud izvještava probacijsku službu na sudu ili je probacijski službenik nazočan suđenju pa je i upoznat s izrečenom takvom sankcijom i okrivljenika se odmah upućuje da se javi radi dogovora o njezinu provođenju. Prije izricanja sankcije sudac je imao na raspolaganju izvješće probacijske službe¹⁰ s procjenom rizika i mišljenjem. U slučaju da je predmet pritvorski, izvješće se prilaže za tri dana¹¹ ili za dva tjedna¹², a za počinitelja na slobodi izvješće se izrađuje za tri tjedna. Tako je, uz državnog odvjetnika i obranu, probacijski službenik jedina osoba koja sudu daje potpune informacije o okrivljeniku. Odluka o sankciji je, naravno, isključivo u nadležnosti suca. Ovisno o stupnju rizika i vrsti kaznenog djela, izvršavanju pojedinih predmeta daje se prioritet. No, mora se priznati da je na takav način doista moguće započeti provoditi sankciju u roku od tri dana. Počinitelj će ostati u zajednici, nastaviti će raditi ili se školovati, a u slučaju kršenja obveza, bit će mu preispitana sankcija i može se tada izreći zatvor.

USTROJAVANJE HRVATSKE NACIONALNE PROBACIJSKE SLUŽBE

Primjena alternativnih sankcija samo je početak projekta izgradnje hrvatske nacionalne probacijske službe koja uključuje:

1. izvršavanje alternativnih sankcija,
2. poslijepenalni prihvat zatvorenika,
3. nadzor i nastavak tretmana tijekom uvjetnog otpusta,
4. probacijski nadzor i tretman za vrijeme izvršavanja kazne,
5. probacijski nadzor i tretman za vrijeme izvršavanja mjere pritvora.

¹⁰ PSR Presentence Report.

¹¹ Fast delivery report.

¹² Standard delivery report.

Probacija je sveobuhvatan model koji probacijsku službu uključuje u sve faze kaznenopravnog postupka od uhićenja do otpusta i stvara prostor za preporuku probacijske službe pri donošenju odluka. Twining Light projekt Europske unije ostvario je suradnju s Nacionalnom probacijskom službom Engleske i Walesa. U okviru faze institucionalne izgradnje (2008.-2011.) očekuje se da će do 2009. završiti pokusna faza unutar koje bi se uredilo zakonodavstvo, izgradio sustav procjene počinitelja, utvrdili standardi, educiralo osoblje za primjenu sustava procjene i dr., a 2010. započela bi faza ustrojavanja kad će započeti raditi probacijska služba. Do tada će se raditi na edukaciji i senzibilizaciji stručnjaka i javnosti te promovirati prednosti alternativnih sankcija.

Studijski posjet¹³ jednog djela sudaca i praktičara pridonosi širenju uvjerenja da je probacija nužna kako bi se uvođenjem alternativnih sankcija u cijelosti zaokružio hrvatski kaznenopravni sustav. Osim toga, ona se dogodila na samom kraju prilagodbe sustava za procjenu počinitelja OASys hrvatskoj zakonodavnoj praksi i zbilji kao i izradbi standarda za izvršavanje sankcija u zajednici.

ZAKLJUČAK

Uspoređujući sustave, moguće je zaključiti da je Hrvatska napravila značajan iskorak prema uvođenju službe koja bi pomagala sudu, državnom odvjetništvu, policiji i zatvorskom sustavu. Služba bi imala školovan kadar, educirane socijalne pedagoge koji bi mogli preuzeti posao probacijskog službenika. Proširenjem broja stručnih službenika u sudovima i državnim odvjetništvima stvorile bi se prve jedinice unutar sudova koje bi pružale usluge u pojedinim predmetima, pisanim i usmenim izvještajima. Pri osnivanju jedinica unutar zatvorskog sustava i na lokalnim razinama, uzimala bi se u obzir potreba s obzirom na teritorijalnu rasprostranjenost stanovništva i/ili postotak osuđenih osoba. Zamišljeni probni projekt s prvih šest probacijskih službenika iz Ministarstva pravosuđa upućuje na pokretanje sustava prema planskom razmišljanju o pritvaranju, kaznenim sankcijama i uvođenju sagledavanja rizika recidiviranja pojedinih počinitelja.

¹³ Posjet je organiziran u West Midlands Probation Area sa sjedištem u Birminghamu.

Summary

LESSONS LEARNED FROM THE PROBATION SYSTEM IN ENGLAND AND WALES

Through the history of the Probation Service, and according to the current legal order in England and Wales, the authors observed the positive steps that have been made to reduce the prison population, without endangering the safety of citizens. The paper outlines alternative sanctions as applied in England and Wales, and the system of evaluating offenders in the prison system. The central part of the paper shows the benefits of the probation system for society, offenders and for the prison system, and the possibility of introducing this service in the Croatian legal system.

The authors conclude with a proposal to establish probation services in courts, in the prison system, and at the local level following the implementation of the EU Twinning Light Project, which is a pilot project currently being implemented in Croatia.